

IV. Nijverheid
en kunstvljht.

De voortbrengselen van den landbouw der Gelderschen in de veertiende eeuw, de aard en de hoeveelheid der hier ingevoerde waren, doen reeds vermoeden, dat weinig handen zich bezig hielden, om, door scheiding, vereeniging, vermenging, of welke bewerking ook, derzelve bruikbaarheid en waarde te vermeerderen en te verhoogen — en zóó is het inderdaad. De kunstvljht bepaalde zich schier alleen tot de vervulling der noodwendigste behoeften ten aanzien van voedsel, drank en kleeding. — Molens om granen te malen waren door het gansche gewest verspreid: men vond rosmolens; verder, molens, die door water gedreven werden, bij voorb. op den Berkel te Zutphen (*), op de Niers bij het klooster 's Gravendaal (**), te Gendringen (+), te Nieuwbroek en te

(*) Verg. DE JONGE, *over de Hoeksche en Kabeljaauwsche twisten*, bl. 41, 42 de aant., waar onder anderen berijpt wordt, dat een metselaar in Holland 3 grooten daags verdiende; maar dit waren denkkelijk grooten van zoodanige schellingen, van welke de twintig een pond

o de konings Tournooisen uitmaakten, zoodat elk deser grooten gelijk stond met 16 grooten kleine penningen.

(*) N°. 134, 135.

(**) N°. 73.

(+) N°. 229.

GESCHIEDENIS VAN GELDERLAND.

XXXVII

Beekbergen; twee molens op de Maas te Venlo (¹) zijn waarschijnlijk molens op schepen geweest; ook waren er windmolens, bij voorb. één te Burgharen (²), één tusschen Wamel en Dreumel (³), één te Driel in de Bommelerwaard (⁴), één onder Voorst op de Veluwe, één te Empse (⁵), en in 1536 werden twee windmolen-steden te Elburg uitgegeven (⁶); ook zullen de twee molens te Elst (⁷) en de molen te Malsen (⁸), waarvan ik melding gemaakt vind, wel van deze soort geweest zijn. Voorts komt een volmolen voor te Roermonde (⁹), waar dus welligt ook lakenfabrieken bestonden. Bierbrouwerijen waren in de Bommelerwaard; ook werd dáár meede gestookt, en waarschijnlijk laken of eenige andere kleedingstof vervaardigd (¹⁰). Maar vooral te Doesburg bestonden aanzienlijke bierbrouwerijen, die in staat waren, om groote verzendingen te doen, zoo als wij reeds vroeger gelegenheid hadden, op te merken (¹¹). Azijn schijnt te Zutphen bereid te zijn geworden; ten minste in 1540 werd zekere hoeveelheid dier waar van dáár naar Lobede vervoerd (¹²). Te Nijmegen woonde in 1543 een goudsmid, en het was misschien bij hem, dat in het genoemde jaar vier paren vergulde sporen ten dienste des hertogs gekocht werden; aan een' anderen goudsmid, Willem van Steenberg genoomd, leide de hertog, mede in dat jaar, een jaargeld van één pond grooten (dat is 16 gulden), benevens een paar kleederen, toe (¹³): zij schijnen echter minder volmaakte werkstukken geleverd te hebben; want alles, wat, om aan zijne bestemming te beantwoorden, meerdere volkomenheid moest bezitten, werd uit Brussel, of zelfs uit Frankrijk, ontboden: zoo deed de graaf bij voorbeeld, in het jaar 1538, zeker zijn werk (misschien zilveren borduursel of ander zilverwerk) in Henegouwen vervaardigen, waartoe hij de stof zelve derwaarts zond, en de heer van Beaumont moest er borg voor blijven, dat de graaf het gezondene terug of de schade vergoed zou krijgen, bijaldien de werkman stierf, eer het stuk gereed was (¹⁴); ook schijnt het, dat men, bij enkele

(¹) Rekening van 1340.

(²) N°. 190.

(³) N°. 383.

(⁴) N°. 171.

(⁵) Reken. van 1334.

(⁶) VAN SAKEN, *Inleiding*, deel IV. *Cod. Diplom.*
pag. 51.

(⁷) Reken. van 1340.

(⁸) N°. 310.

(⁹) N°. 46.

(¹⁰) N°. 215.

(¹¹) Zie boven, bl. xxii; doch men vergelijkte het
daarbij aangeteekende.

(¹²) Rekening van dat jaar.

(¹³) Rekening van dat jaar.

(¹⁴) N°. 330.